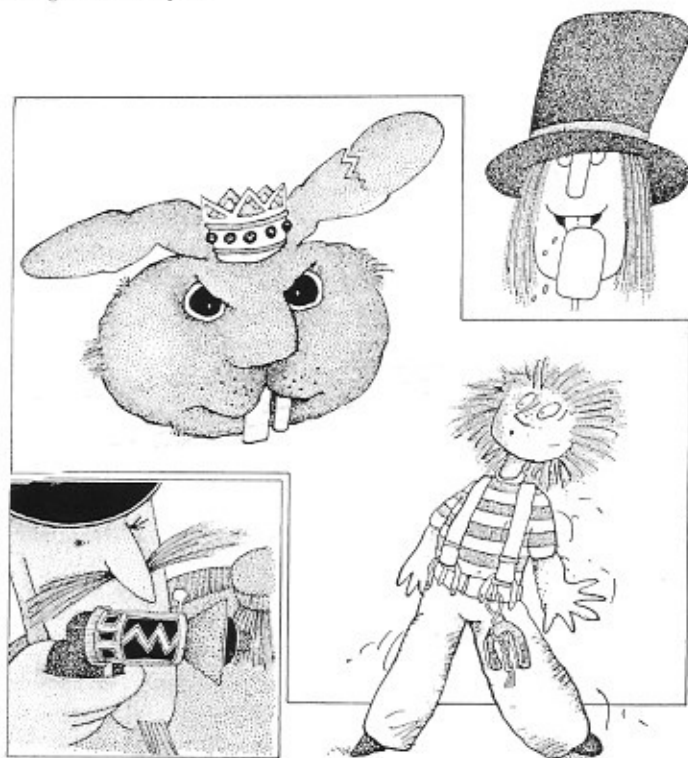

„In Vlaanderen is de stripkritiek in de pers pas van de grond gekomen toen de beste jaren al voorbij waren. Toen het eigenlijk al te laat was.” Dat zei Eddy Ryssack — van Opa, Brammetje Bram — in september '84 in een gesprek dat ik met hem had voor BRT-2 Antwerpen. De ex-voorzitter van de Stripgilde heeft gelijk: van een stripkritiek in Vlaanderen is nooit echt sprake geweest. Pas sinds '80 duiken in de media echte striprubrieken op.

Bijzonder eigenaardig in een stripland als België. Vreemd in een land waar *Suske en Wiske* al 40 jaar oud zijn, *Kuifje* 60, *Nero* 39 en *Guust Flater* 29. Het verleden en heden van de Vlaamse Strip-pers.

'Seduction of the Innocent' — 'Verleiding van een onschuldige' — gaf de Amerikaanse psychiater F. Wertham in 1953 zijn essay tegen comics als titel mee. Ik wil er de jonge striplezer en de wat meer belezen stripofiel of vakman er niet nog eens mee om de oren kletsen. Ouders, leraren, politici en bibliothecarissen waren me al zo'n dikke dertig jaar voor. In Amerika ontstond dus, niet meer, niet minder, een hetze tegen getekende verhaaltjes. Het MacCarthisme was op kruistocht, weet je. Werthams opgeheven wijsvinger kreeg handgeklap op vele school- en regeringsbanken: eind '54 werd de 'comiccode' ingesteld. Een keurbond ging strips stempels meegeven als slachtvee: Approved by the Comic Code Authority! Dit was Amerika!

Gregie De Maeyer.

Dirk & Vanostaeyen.

Wat heeft Vlaanderen daar nu mee te maken? Het is het in Parijs regent, druppelt het in Brussel. Maar preheisa in de Verenigde Staten zorgde voor wat aanweerklink in de Vlaamse pers. Je hoeft niet zo oud te zijn als Rikki en Wiske om je te herinneren dat strips lezen en dan je moeder vermoorden. De grote volksoopvoeding. Daarna was het lange tijd stil en dat is erg handig als je kort stukje moet schrijven.

Van niets tot iets

Vóór 15 jaar verscheen er in Vlaanderen vrijwel niet op het gebied van stripjournalistiek. Alleen de kenners Jan Smet en Danny Rammelden met de spreekblaasjes in tijdschriften, en eigen publikaties.

Dat had ook te maken met de grote striptentoonstellingen in Brussel en Antwerpen op het einde van de jaren '60. Een kennis-interesse was geboren. In de striptijdschriften en in de weekbladen, duiken dan bijdragen over strips op. Het publiek wordt nieuwsgierig: wie tekent dit, hoe doet hij het? De uitgevers — begin jaren '70 — stuurden eens een leesexemplaar naar journalisten en sporadisch schijnt een recensie, wat onwennig, vaak ter grootte van een tekenhokje. Het beschrijven van het goed- of slechtgebleek nogal eens een moeilijke opdracht. De kennis van de werkmethodes van tekenaars waren gewoon onbekend. Principieel hoef je als consument niet te weten hoe het product is gemaakt, maar handig is het wel voor de journalist, want met enige kennis van zaken tikt die minder vlug naast zijn blad.

Verandering

De laatste vijf jaren is er in Vlaanderen ontzettend veel gebeurd op strip-persgebied. Journalisten namen persoonlijke initiatieven, omdat er dringend iets moest gebeuren. Elke krant heeft zijn striprubriek, de BRT-radio spant zich in

maar de BRT-televisie hoort iedere dag Assurancetourix zingen. Daarover straks meer. De kranten dus. Enkele journalisten leveren puik werk. Rudy Collier in *De Morgen*, Marcel Wilmet en J. De Graeve in *Het Laatste Nieuws* en Roger H. Schoemans in *Het Nieuwsblad*. Koen Verstraeten in *Gazet Van Antwerpen* en een team o.l.v. Roger De Paepe in *Het Volk* doen hun best. Bij de weekbladen schittert — schitterde — alleen *Knack* op stripgebied. Na het vertrek van Peter Cnop komen Marc Reynebau en Rik Pareit slechts af en toe tot een stripartikelje. Op BRT-radio zijn Lowie Van Dievel (BRT-1), Kris de Saeger (BRT-2 Brabant) en Gie Luyten (BRT-2 Limburg) gezichten.

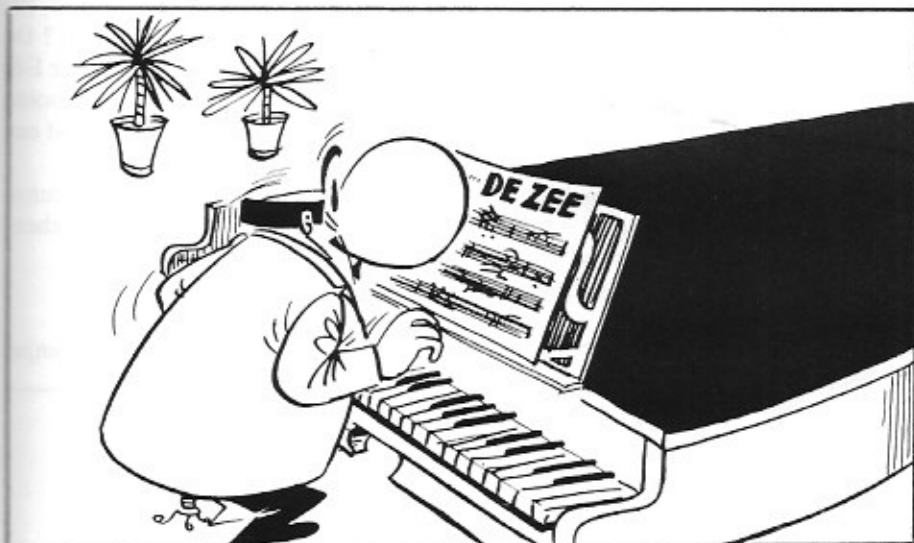
Als Lowie Van Dievel voor BRT-Actueel naar Angoulême kan trekken is dat een hele prestatie. Besef het ook even: strip, een visueel medium op radio, niet simpel.

In de geschreven pers wordt de strip toch nog vaak behandeld als een geadopteerd, gehandicapt Vietnamees bootvluchteling-weesje. De ene keer als niet-eigen kind, dan weer als exotische verfrissing of een liefdevol in-de-armen-nemen. Andere cultuurvormen als literatuur, toneel, kunst en film, hebben eigen kolommen veroverd. De inkt van de striprubriek droogt wel eens op, eenzaam in een hoekje van de krant. Hiervoor kunnen natuurlijk tal van journalistieke motieven worden aangevoerd. Voorlopig is het echter in Vlaanderen nog ondenkbaar dat een stripjournalist zoveel tijd kan besteden aan zijn werk als filmercriticus. Het zal wel een belangeninzet zijn.

Hoe dan ook, „de Vlaamse strip-pers vertelt geen onzin meer,” zegt Jan Smet, de man achter *Stripgids* en de *Stripdagen* in Turnhout. „De journalisten hebben nu een vrij goed inzicht gekregen.

Hun aanpak is kritischer in positieve en negatieve zin. Als ze schrijven doen ze dat op niveau. Als er vroeger iets over beeldverhalen verscheen, was dat een krant die het nieuwe verhaal van de huistekenaar aankondigde. Een hoofd-

Meneerke Peeters, door Pil.

Perfesser, van Jan van der Aa (Punt).

redacteur zou het nooit in zijn kop halen om 'reclame' te maken voor een tekenaar van een concurrerend blad. Gelukkig kan dat nu allemaal zonder problemen."

Het is zelfs zo dat uitgerekend de huistekenaars zelf erover klagen dat ze in hun eigen blad onvoldoende aan bod komen. Eén voorbeeld. Bij de presentatie in juni '85 van een kanjer van een boek over Marc Sleen had *De Morgen* daar liefst 2 pagina's voor over. *Het Nieuwsblad*, al jaren vaste stek voor *Nero*, heeft, voor zover ik nauwlettend kon volgen, liefst één fotootje verloren gezet? Jaja, ik weet het wel, de

pagina's van *De Morgen* zijn kleiner dan die van *Het Nieuwsblad*.

BRT-TV: zielig

Hector Leemans, tekenaar van *Bakelandt* en voorzitter van de Vlaamse Onafhankelijke Stripgilde, is blij met de positieve ontwikkeling in de Vlaamse pers.

Hoewel: „De voorkeuren voor de Franse volwassenenstrips bij de journalisten blijken nogal eens. De Vlaamse strip is vlug minder goed. En dan, de BRT-televisie, blind als een mol voor strips. 'Vip-Strip', tsja, dat jeugdprogramma over strips. Daar kan ik kort over zijn: mijn zoontje van 2 verwardde het wel eens met het populaire peuterprogramma Tik-Tak."

Niet dat 'Vip-Strip' ook zo leuk was, er zat wat fout met de doelgroep. Onnozel doen is niet hetzelfde als een stripprogramma maken, of je moet het goed onnozel doen.

Hector Leemans: „Met die clips en zo voert de BRT-tv gratis publiciteit voor de platenindustrie. Aandacht voor film en literatuur is er ook. Maar voor strips? Heeft u ook al een documentaire gezien over Willy Vandersteen of Marc Sleen? De RTBF doet er wel iets aan: prachtige programma's over Edgar P. Jacobs en Jijé. Kijk nu zo'n Vip-Strip. Ze klooiën maar wat aan. Niemand van de beroepsvereniging is ooit een mening gevraagd."

Oscar Wilde moet ooit hebben gezegd: „Critici zijn eunuchen. Ze staan er alle dagen bij, ze zien het alle dagen gebeuren, maar zelf kunnen ze er niets van."

Waarvan akte.

Patrick Van Gompel

Hans Dierick.

